

Реалізм XIX ст.

1. Визначення. Реалізм (лат. *realis* - речовий, дійсний) – напрям у літературі та мистецтві, для якого основоположним є *відповідність мистецтва реальній дійсності, правдиве відтворення дійсності в її типових рисах*.

2. Хронологічні межі. Реалізм набув розвитку в 1830-1840-х рр. спочатку у Франції, а в XIX ст. поширився по всій Європі та Америці

3. Найвидатніші представники: Ф. Стендаль, О.Бальзак, Г. Флобер (Франція); Ч. Діккенс, В. Теккерей (Англія); Ф. Достоевський, Л.Толстой, А.Чехов (Росія), М. Гоголь, Т. Шевченко, І. Франко (Україна) та ін.

4. Принцип: типові герої у типових обставинах

5. Теоретичне обґрунтування: у творах Стендаля «Расін і Шекспір», «Вальтер Скотт і принцеса Клевська» та у передмові Бальзака до «Людської комедії».

6. Наукові передумови виникнення: природознавство, зокрема теорія Дарвіна.

7. Філософська основа: позитивізм (напрямок філософії, в якому єдиним джерелом дійсних знань вважалися конкретні науки; основоположник - Огюст Конт) Мета позитивістської філософії - виявити закономірності, які діють у соціальному світі, його розвитку. У людському світі діють ті ж закони, що й у природному світі (все соціальне можна пояснити через природне).

8. Основні риси

- Життєподібність, правдивість, зображення буденного життя
- Звертання до «неестетичних тем, образів, мотивів»: описів буденної праці, жахливих умов життя нижчих прошарків суспільства, потворних у своїй тупості та ницості людей різних суспільних станів
- Перевага пізнавальної та виховної функцій мистецтва
- Наукові методи: спостереження, аналіз, систематизація, узагальнення тощо
- Психологізм у змалюванні особистості
- Аналіз соціальної дійсності.
- Логічна вмотивованість, чіткі причинно-наслідкові зв'язки подій та вчинків персонажів
- Історизм (розгляд предметів та явищу їхньому історичному розвитку)

9. Герой реалізму: «типова особистість у типових обставинах»; люди конкретних професій, які займаються своєю буденною роботою: селяни, робітники, чиновники, банкіри, підприємці. Формування особистості зображується як суворо вмотивоване, середовище «ліпить характер людини», як скульптор ліпить з гіпсу чи глини

10. Проблематика

- Сучасні реальні проблеми
- Взаємовплив людини й середовища
- Вплив конкретної соціально-історичної ситуації на формування особистості

11. Економічні чинники

- Перемога капіталізму над феодалізмом, буржуазії над аристократією.
- Фінанси і влада в руках буржуа. Буржуазія, не байдужа до винаходів і нововведень, які могли принести прибутки, грамотно використовувала наукові досягнення для розвитку власного бізнесу.
- Швидке збагачення одних прошарків населення і зубожіння інших.
- Жорстка ринкова боротьба
- Панування «грошового мішка», «пана Дуката»
- Військова та економічна експансія Заходу по всій земній кулі

12. Суспільні чинники

- Формування «четвертої влади» - журналістів.
- Виникли, сформувалися такі вчення, як анархізм, марксизм

13. Літературні джерела: «фізіологічний нарис», соціальний роман

14. Ключові питання

- Якою мірою суспільство впливає на долю людини?
- Що потрібно, щоб змінилися людина і світ?

15. Провідні жанри: роман, повість, оповідання

Агітаційний плакат «Піраміда капіталістичного суспільства». Фрази згори — вниз
Політики — «Ми правимо вами»
Духовенство — «Ми дуємо вас»
Армія — «Ми стріляємо в вас»
Буржуазія — «Ми їмо за вас»
Робітники і селяни — «Ми граємо за всі», «Ми годуюмо всі»

Джерела

Ісаєва О. О. Зарубіжна література : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. О. Ісаєва, Ж. В. Клименко, А. О. Мельник, О. К. Бицько. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2017.

Кадоб'янська Н.М. Зарубіжна література: підручник для 9 класу загальноосвітніх навч. закладів. – Х: Тов-во «СИЦІЯ», 2017

Ковбасенко Ю . І. Світова література: Підручн. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів (академічний рівень, профільний рівень). — К .: Грамота, 2010.

Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література: підручник для 9 класу загальноосвітніх навч. закладів. – Київ: Літера ЛТД, 2017

Мілянська Н. Р. Зарубіжна література : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. — Тернопіль : Астон, 2017.

Ніколенко О. М. Зарубіжна література : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. М. Ніколенко, М. О. Зуєнко, Б. В. Стороха, В. Г. Туряниця, О. В. Орлова. —К. : Грамота, 2017.

Парацич В. В. Усі уроки зарубіжної літератури. 9 клас. I семестр. — Х. : Вид. група «Основа», 2017.